

פתח דבר

אודה ה' בכל לבב, שהחיינו והגיענו ליום הזה, שבו יוצא לאור מלון זה, שהכנתו והדפסתו נמשכו כמה שנים.

התלמיד הצעיר בדורנו מתקשה בלמוד התלמוד מכמה סיבות:
(א) קשי הלשון, אמנם הארמית היא אחותה של העברית, ומרובה המשותף לשתיהן בשרשים ובאוצר המלים, אך מתקשה הלומד באותו המעט בשמות ובשרשים המיוחדים לארמית.

(ב) המונחים והלשונות המיוחדים לספרות התלמוד וללשון חכמים, שהגדרתם אינה ברורה למתחילים.

(ג) הריאליה של ארץ ישראל ובבל, שהיא שונה משל ארצות אירופה, ואינה ברורה דייה גם למפרשים, שישבו באירופה. אתן שתי דוגמאות: (1) מעגילה שבמשנה (מכות פ"ב מ"א) פ"י רש"י: חתיכת עץ עבה וחלקה ובה בית יד ודוחפה לצד השפוע וחוזר ומושכה אצלו (— כך היה בצרפת). ותוס': לוקחין אבן עגולה ארוכה קצת וכוי ומעגלים אותה על פני כל הגג (— כך בכפרים בא"י עד היום). וע"י ערוך בערכו והמיוחס לרש"י במו"ק יא א. (2) הנוסח "מניח פרוסה בתוך שלמה" (ברכות לט ב) — ברש"י (גם ד' ויניציא): תחת שלמה.

כשלימדתי תלמוד בבית המדרש למורים הכנתי לתלמידי כלי עזר: בשנת תש"ו נדפסה החוברת "אשנב התלמוד", ובה הגדרתם של כמה מונחים ולשונות מיוחדים בעברית ובארמית ומדות ומשקלות ומטבעות. במהדורה המחודשת (תשל"ו) הוספתי מלון לפרק "המפקיד", שבעזרתו ובסיוע פירוש רש"י יוכל הלומד ללמוד פרק זה בתלמוד בכוחותיו.

בשנת תש"ל הוצאתי מלון קטן, ארמי-בבלי לתלמידי בתי ספר יסודיים.

בד בבד נתתי לבי גם לבעלי מקרא הנזקקים לתרגומים:

(א) תחילה יצא לאור "מלון לתרגום אנקלוס" (תשל"א).

(ב) אחריו יצא לאור מלון גדול "מלון ארמי עברי לתרגומים ולארמית שבמקרא".